

РЕЦЕНЗИЯ

от Проф. д-р Драган Георгиев Бобев, дмн,
консултант към КДКХО при УМБАЛ „Царица Йоанна–ИСУЛ” ЕАД, гр.София

Член на Научно жури, определен на заседание на
Факултетния съвет на Факултет „Медицина“ по протокол № 4/14.05.2018г,
съгласно заповед № Р - 109 - 294 / 30.05.2018г.
на Ректора на Медицински университет – Варна ,
по процедура за заемане на академичната длъжност „Професор“

До участие в конкурсна е допуснат един кандидат – Доц.д-р Боряна Борисова
Върбанова, дм в МУ – Варна.

Доц. Боряна Върбанова е родена на 14.03. 1960 година в гр. Карнобат. Средното си образование завършва през 1978г., в гр. Добрич, с отличен успех и златен медал. Същата година е приета във Висшия Медицински Институт- Варна, специалност "Медицина". Завършва учебното заведение през 1985 година с отличен успех. През 1987 год. Участва и се класира в асистентски конкурс към Катедрата по Педиатрия на ВМИ - Варна, където продължава и до момента професионалната си кариера.

Професионално и академично развитие:

Доц. Върбанова придобива три медицински специалности: Детски болести - /1991г./, Детска ревматология /2001г./ и Клинична алергология /2011г./.

Дългосрочни специализации: Клинична имунология в МУ- София./1992г/ Двумесечна специализация по имунология и автоимунни болести в CLB- Амстердам- референтна лаборатория към СЗО за антитела срещу нуклеарни антигени. /1994г/ През 1995-1996 год., със стипендия на EULAR, специализира 6 месеца детска ревматология в Great Ormond Street Hospital- London, под ръководството на проф. Woo.

Краткосрочни специализации: Епидемиология и медицинска биостатистика /1997г /; Ревматология – Бад Брамстед, Германия /1998 г /;Ревматология – Ница, Франция /2000 г /; Мускулно-скелетна ехография, Анталия Турция /2014 г /

Клинична дейност: От 1987 до 2010 год. доц. Върбанова е асистент в Университетска болница „Света Марина”, а от 2005- 2010 г. е Началник на Втора Детска клиника към МБАЛ „Света Марина”. От 2010 год. оглавява Клиниката по Педиатрия в МБАЛ „Света Анна- Варна”.

През 1999 год. доц. Върбанова защитава дисертация на тема: "Нарушения в хуморалния и клетъчен имунен отговор при деца с олигоартритна и полиартритна форма на ювенилен хроничен артрит", с което придобива научна и образователна степен "Доктор" по научна специалност „Педиатрия“.

През 2003 год. е избрана за "Доцент" по „Педиатрия“ към Катедрата по педиатрия на МУ- Варна.

Член на Факултетния и Академичния Съвет на МУ- Варна в периода 2008-2010год.
Член на Научната комисия към Фонд „Наука“ на МУ- Варна 2006-2010год..

Доц. Върбанова е с над 30 години преподавателски стаж в МУ- Варна. Преподава на студенти педиатрия и клинична имунология на български и английски език.
В периода 2005-2015 година води и лекционния цикъл по неонатология към Факултета по Обществено здравеопазване, гр.Варна.

Ръководител е на специализиращи лекари по педиатрия и детска ревматология.
Член на комисии към МЗ за придобиване на клинична специалност Педиатрия (до 2013), Детска ревматология и Обща медицина.

Ръководител е на трима докторанти, двама от които на свободна докторантура и един в процедура за редовен докторант.

Членува в следните научни организации: Научното дружество по ревматология, Научното дружество по клинична алергология, Европейското дружество по детска ревматология (PReS) и Организация за проучвания по детска ревматология (PRINTO). От 2016год. до момента е национален координатор по детска ревматология за България към PRINTO/PReS.

Член на редколегиите на: сп. Ревматология 2005- 2009; сп. Scripta Scientifica Medica 2006-2011

Участва в национални и международни изследователски проекти: МОН DVU01/0145, 2008- Антифосфолипиден синдром – генетични, имунологични и клинични проучвания в българската популация; EPOCA – мултинационално проучване на епидемиологията, лечението и изхода на ювенилния идиопатичен артрит /2014 /; Pharmachild- проучване на странични ефекти на имunosурпесивната и биологична терапия от 2014.год.; SHARE- създаване на информационен сайт на български език / 2015-2016 / за пациенти и родители на деца с ревматологични заболявания.

Наукометрични показатели:

Доц. Върбанова е автор на 236 научни труда:

Научни трудове	Брой
Дисертации	1
Монография	1
Статии публикувани в български списания	78
Глави в монографии, сборници и ръководства	9
Статии в международни списания с импакт фактор	3
Научни съобщения с резюме в списания с IF	20
Научни съобщения на международни конгреси с резюмета в конгресни сборници	18
Научни съобщения в национални конгреси и конференции с публикувани резюмета	88
Пленарни лекции на национални форуми	18
Общ брой	236

В 70 публикации (76%) е първи автор; единствен в 38 научни труда (41%), а втори, трети и следващ автор - в 25 (38%).

От реалните публикации 46 са след присъждане на академична длъжност "Доцент". Оригиначните публикации са 50 (54%), а останалите 42 са теоретични и образователни обзори по актуални теми, глави в монографии, сборници и ръководства.

В международни списания, с IF – 2.716, са три (3) публикации в пълен текст, (академична справка на БИО № 294/21.05.2018).

Съществуват 62 цитирания, от които 48 в чуждестранни списания, а 14 - в български издания (справка от Библиотеката на МУ Варна №398/06.06.2018.)

Участия в международни конгреси - 38, като в 2 с устни презентации, а останалите - постери. Двадесет (20) резюмета от международни конгреси са публикувани в международни списания, с импакт фактор. IF= 56.509.

Общ IF =59.224, съгласно академична справка на БИО № 294/21.05.2018.

Научните съобщения в България (106 бр.) са представени предимно на национални конгреси и конференции на Българската Педиатрична асоциация, Научно дружество по ревматология и научни сесии на Медицинските университети. От тях 51 са съобщенията след конкурса за доцент. Освен с устни презентации и постери, авторът участва с 18 пленарни лекции на различни форуми.

Монографичният труд „Артрит в детска възраст - актуални концепции” е едно постижение на българската педиатрична мисъл, което представя съвременните решения за класификацията, патогенезата, клиничното представяне, прогнозата и терапевтичните възможности при ювенилен идиопатичен артрит, както и клиничен калейдоскоп от заболявания/състояния, проявяващи се с клиниката на артрит. Разгледани са съвременни концепции за развитие на автоимунитета, характеристиката на автоинфламаторните заболявания, с критерии за тяхната диагноза и ролята на първичните имунни дефицити в произхода на автоимунни състояния. Дефинирани са животозастрашаващи и спешни клинични проблеми, свързани с артрит и системни заболявания на съединителната тъкан. Специално внимание е отделено на ролята на човешкия микробиом за възникване на автоимунитет и артрит.

Представеният съвременен прочит на теоретичните и практически проблеми, свързани с детския артрит, са приоритет в собствените наблюдения, изследвания и теоретични интерпретации на автора.

Тематични направления и приноси:

ИМУНОЛОГИЯ

Основни направления в представените научни проучвания и статии на доц.Върбанова са теоретичните и клинични аспекти на автоимунитета, автоинфламацията и имунните дефицити в детската възраст. Познанията в тази област, свързани с патогенезата на ревматологичните заболявания в последните години предизвиква основателен интерес, най-вече от въвеждането на нови методи за изследване и проучвания за клиничното значение на регистрираните имунологични отклонения, безспорен критерий за идентифициране на потенциалните възможности за таргетна терапия.

В голяма част от проучванията на автора интерес представляват имунологичните отклонения с тяхната диагностична стойност при ревматоиден артрит (РА) и най-често наблюдаваното системно заболяване на съединителната тъкан – ЮИА. Вниманието е насочено и към клиничната значимост на серологични маркери за ревматоиден артрит. В подобен контекст са въведени за първи път у нас през 1992 г. имуофлуоресцентен тест за антиперинуклеарен фактор (APF) (С.1, С.5, С8) и имуофлуоресцентен тест за антикератинови антитела (АКА) (С.1, С.5).

Едновременно с това се уточнява и значението на APF и АКА като серологични маркери за РА и ЮИА (С.1, С.2, С.5, С.8) както и клас-специфични ревматоидни фактори (IgGRF, IgA-RF и IgM-RF) с ELISA при деца с ЮИА (С.1, С.11, С.14, С.18, С.45). Реалните публикации по тази тема са 11 и едно публикувано резюме в списание с импакт фактор. В тази рубрика попадат и изследваните антитела срещу соg-хистон и индивидуални хистони, с тяхната диагностична стойност при ЮИА и прогностичната им значимост за развитие на увеит (С.1, С.15, С.43). Тук е отделено и съответно място на нуклеарните антигени, изследвани с нов метод (имуноблотинг), който днес е възприет като рутинен за екстрахируем ядрен антиген (С.1, С.13, С.42). В този многостранен диапазон, при ЮИА ANCA са изследвани и различни изотипове анти-кардиолипинови антитела и тяхната клинична значимост за заболяването (С.1, С.3, С.4). Публикациите в този раздел са 7 реални и 9 научни съобщения. Заслужава да бъде споменат и реализирания за първи път у нас флуоцитометричен анализ на моноклеарни субпопулации и адхезионни молекули в синовиална течност при ЮИА. / 6 публикации /

Широкият спектър от проучвания включва и различни имунологични маркери при болни с ЮИА и РА. Тук намират място 7 реални публикации, свързани с антиперинуклеарен фактор, антикератинови антитела, клас-специфични ревматоидни фактори, антикардиолипинови антитела (С.5, С.25, С.27, С.35) и моноклеарни субпопулации от периферна кръв и синовиална течност (С.26, С.29, С.37).

В този аспект са проследени различните елементи, специфични за развитието на концепцията за автоимунитета и автоинфламацията (А.15, А.16, А.43), както и значението на човешкия микробиом за възникване на автоимунни и алергични заболявания (11 публикации)

С актуална многостранна значимост за автора са и системните заболявания на съединителната тъкан. Научните трудове в тази насока отразяват клиничните прояви и тяхната значимост за диагнозата, еволюцията, прогнозата и лечението. (А.1, А.6, А.9, А.10) В тази рубрика вниманието е насочено към ювенилния идиопатичен артрит с автоимунните аспекти на заболяването, проблемите в класификацията, неговата прогноза и еволюция в зрялата възраст (С.24, А.31). Разгледани са и съвременните аспекти на терапията и рисковете от възможните далечни терапевтични усложнения. (А.23, А.27, А.28, С.12, С.44)

За първи път в България е използвана и международна скала за оценка активността на ЮИА, която по-късно (през 1999 година) е възприета от PRINTO (С.1). В последните 2 години авторът участва във валидирането на нова скала JAMAR със специалисти от страната (А.7) и международен колектив (В.10, В.11). / научни съобщения 49 / В рамките на разностранните интереси в тази област са представени и етиологичните причинители на артритите, свързани с инфекцията в детската възраст (А.1). Тук е анализирана честотата и клиничните особености на Yersinia - индуцирания артрит при деца и възрастни (С.9, С.10, С.19.). Представени са и съвременни критерии за поведение при бактериални костно-ставни инфекции « (16 публикации).

Съществен раздел от цялостната научно-изследователска дейност на кандидата представляват системните заболявания на съединителната тъкан, разгледани в детайли в няколко монографии и редица публикации. Разглеждат се техните клинични прояви и диагностични критерии (А.1, А.5, А.6, А.13), както и някои необичайни органни локализации – белодробни и кожни. (А.3, С.38) Интерес представляват и някои редки форми на системни заболявания на съединителната тъкан, като грануломатоза на Wegener (С.17, С.40, А.34), CREST синдром (С.23), антифосфолипиден синдром (А.5, А.18), паникулит на Weber Christian (С. 36).

Единични случаи на автоинфламаторни заболявания: CINCA–синдром (първият в българската литература) (С.39, А.44), амилоидоза при периодична болест (С.22), хроничен мултифокален остеомиелит и др. (С.16), оформят широкия диапазон от наблюдения и проучвания на автора.

В рамките на образната диагностика заслужава внимание и въведената за първи път у нас артросонография в педиатричната ревматологична практика (С.21, С.34). Изтъкнато е значението на артросонографията в образната диагноза на възпалителните артропатии в детската възраст, като е направена и оценка на значението на артросонографията за мониториране на възпалителната активност и прогресия на ЮИА. Авторът участва в популяризирането на метода в страната и в чужбина. (С.33, А.2)

Публикации и научни съобщения по темата:(9)

В комплекса от професионални интереси, не трябва да бъде пренебрегвано и вниманието на автора върху актуалните проблеми в педиатрията. В тази област доц.Върбанова е интимно заангажирана с пропагандирането на кърменето, проблем, на който са посветени няколко статии и пленарен доклад. Като участник в първите за страната инициативи на UNICEF пред медицинската общественост за пропагандиране на кърменето, авторът е силно ангажиран с тази тема. Няколко статии (С.30, А.11, А.14), един пленарен доклад и нерецензирани научно-популярни публикации са посветени на тази тема.

Заслужават внимание и научните интереси на кандидата в областта на алергологията /7публикации/, гастроентерологията, кардиологията и нефрологията. (5 публикации и 14 научни съобщения)

Актуални терапевтични проблеми от различни области на педиатрията са били обект на реални публикации, които включват принципи на приложение на системните и инхалаторни кортикостероиди (А.4, А.36, А.38), както и поведение при фебрилни състояния и болки (А.30, А.46), атопичен дерматит (А.32), пиогенен среден отит (А.33) и др.

Описани са случаи от клиничната практика на редки състояния/ заболявания, като псевдохипопаратиреоидизъм и SLE (С.31), множествени епифизарни дисплазии (С.32), мозъчни тромбози при антитромбинов дефицит (А.19), херeditарен ангиоедем и тромбофилия (А.35), шънт-асоцирана ЦНС инфекция от *Stenotrophomonas maltophilia* (А12) и други редки състояния.

Като имам предвид впечатляващата научно-изследователска и клинична дейност на кандидата, в заключение, чувствам се задължен да подчертая, че доц.Върбанова е високоерудирани клиницист, изследовател и преподавател, концентрирал усилията си в иновативната диагностика и терапия в областта на ревматологията в детската възраст, на която са посветени редица публикации със съответен отзвук у нас и в чужбина.

Неоспоримите професионални качества на кандидата са достатъчен атестат не само за личен приоритет, но едновременно с това, допринасят и за авторитета на университетската общност. Кандидатурата е основателна и заслужава особено внимание и съответно положително решение по целесъобразност.

Като имам предвид, че доц. Върбанова се е наложила като изтъкнат педиатър-ревматолог, чието значимо присъствие се налага като фактор, който до голяма степен определя съвременното развитие на българската педиатрична научна и практическа мисъл, с убеденост предлагам на почитаемото жури да присъди на доц.д-р Боряна Върбанова академичната длъжност „Професор“ по професионално направление 7.1.“Медицина. Научна специалност „Педиатрия“.

София, 14 Август 2018г.

Проф.д-р Др.Бобев, дмн